

Sygn. akt I Ca 99/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Iwona Podwójniak

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSR (del.) Ewa Grzybowska

Protokolant stażystka Karolina Jackowska

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku I. W.

z udziałem małoletniej M. P. (1), małoletniej M. P. (2), R. P.

o pozbawienie, zawieszenie, ograniczenie władzy rodzicielskiej

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wieluniu

z dnia 2 grudnia 2013 r. sygn. akt III Nsm 93/12

postanawia:

I uchylić zaskarżone postanowienie w pkt 1 w części dotyczącej rozstrzygnięcia o władzy rodzicielskiej nad M. P. (2) urodzoną (...) i w tym zakresie postępowanie umorzyć;

II w pozostałej części apelację oddalić;

III ustalić, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego we własnym zakresie.

Sygn. akt I Ca 99/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 02 grudnia 2013 roku Sąd Rejonowy w W. w sprawie o sygn. akt III Nsm 93/12 oddalił wniosek I. W. o zmianę wyroku rozwodowego i pozbawienie R. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi M. P. (2) i M. P. (1), nie obciążając wnioskodawczynie kosztami procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na ustaleniach, które Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne, a których istotne elementy przedstawiały się następująco:

Strony ze związku małżeńskiego mają dwójkę małoletnich dzieci: M., która skończyła 17 lat i M. w wieku 12 lat.

W dniu 31 marca 2011 roku wyrokiem Sądu Okręgowego w Opolu małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód bez orzekania o winie. Wykonywanie władzy rodzicielskiej powierzono matce, a uczestnik postępowania zachował prawo do osobistego kontaktowania się z dziećmi oraz współdecydowania o istotnych sprawach dotyczących dzieci.

Ojciec regularnie płaci zasądzone alimenty w łącznej wysokości 1000 zł.

Po rozwodzie kontaktował się z dziećmi telefonicznie. Dzieci nie zawsze odbierały telefony od ojca. Zaniechał starania się o kontakty z dziećmi, by nie stwarzać byłej żonie możliwości do formułowania oskarżeń pod jego adresem.

Wnioskodawczyni kierowała liczne sprawy na policję i do Prokuratury. Między innymi zarzucała uczestnikowi postępowania groźby bezprawne kierowane wobec niej i dzieci, podrabianie podpisów na dokumentach, usiłowanie wyłudzenia od notariusza nieprawdy, przywłaszczenia z majątku wspólnego komórek, aparatu fotograficznego, monet, znaczków kolekcjonerskich, naruszenie miru domowego, otrucie psów, naruszenie i ujawnienie tajemnicy korespondencji. W wymienionych sprawach Prokurator Rejonowy w Oleśnie w 2012 roku umorzył śledztwa.

Z chwilą zamieszkania wnioskodawczyni wraz z dziećmi w W. ustała opieka dziadków ojczystych nad dziećmi. Matka bez konsultacji z ojcem zmieniła szkołę małoletnich oraz nie podawała mu nowych adresów zamieszkania jej i małoletnich. Opiekę nad dziećmi sprawowała wnioskodawczyni. Kontaktowała się ze szkołą w ich sprawach, dokonywała zakupu potrzebnych im przyborów szkolnych, ubrań.

Uczestnik postępowania nie kontaktował się z nauczycielami małoletnich, nie odwiedzał ich w miejscu obecnego zamieszkania. Były i takie sytuacje, iż nie wyrażał zainteresowania dziećmi spotkanymi na ulicy. Po rozstaniu małżonków ze strony ojca nie stała się dzieciom żadna krzywda.

Z opinii biegłych wynika, że małoletnie dzieci są silnie emocjonalnie związane z matką. Jest ona dla nich rodzicem pierwszoplanowym. Wykonuje większość codziennych obowiązków opiekuńczo – wychowawczych. Wykazywała wobec dzieci postawę kochającą, troskliwą, zainteresowaną potrzebami i problemami małoletnich. Od czasu wyprowadzenia się z domu przejęła wychowanie małoletnich. Postawa rodzicielska matki została oceniona jako umiarkowanie właściwa. Ponadto, biegli stwierdzili, iż biorąc pod uwagę cechy podmiotowego funkcjonowania matki jako osoby manipulującej informacjami, wykazującą silną tendencję do przedstawiania siebie w korzystniejszym świetle, pozorującą, uzewnętrzniającą swoje nieufne nastawienie do innych, doświadczającą poczucia wrogości do innych i długo trzymającą urazę oraz prezentowany przez nią silnie niekorzystny stosunek do dotychczasowego i przyszłego udziału ojca w życiu dzieci, jest wysoce prawdopodobne, że może ona wzmacniać jego negatywny obraz w ich oczach.

W postawie rodzicielskiej ojca stwierdzono istotne nieprawidłowości. Znacząco rzutuje na nią jego problemem alkoholowy, a któremu ojciec zaprzecza i którego znaczenie bagatelizuje - unika autorefleksji, minimalizuje straty rodzinne i osobiste ponoszone

na skutek spożywania alkoholu, w tym nie ujawnia świadomości wpływu stylu swojego funkcjonowania na sytuację dzieci i jego relacje z nimi. Biegli stwierdzili, iż mało krytycznie odnosi się do swojego rodzicielstwa, dokonuje w tym zakresie nieadekwatnych ocen, ujawnia deficyty w zakresie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe, a także cechy podmiotowego funkcjonowania ojca oraz niedostateczny poziom jego zaangażowania

w aktywność rodzicielską uniemożliwiły nawiązanie i utrzymanie przez niego prawidłowej relacji z dziećmi. Aktualne relacje i więzi uczuciowe małoletnich z uczestnikiem postępowania są istotnie zaburzone, dominuje dystans, brak obustronnej inicjatywy

w kierunku nawiązania relacji. Starsza z córek jest zaangażowana w konflikt matki z ojcem, wspiera ją w toczącym się postępowaniu karnym, identyfikuje się z jej poczuciem krzywdy

i dążeniem do ukarania go. Młodsza córka posądza ojca o otrucie jej psa, którego według niej nie akceptował.

Stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o zeznania uczestnika postępowania, świadków i częściowo o zeznania wnioskodawczyni oraz niebudzące wątpliwości dokumenty zgromadzone w sprawie oraz uwzględnił wyniki sporządzonej pisemnej opinii biegłych

Sąd Rejonowy nie dał wiary wyjaśnieniom wnioskodawczyni co do podnoszonych przez nią okoliczności istotnych zaniedbań w sprawowaniu władzy rodzicielskiej przez uczestnika postępowania uzasadniających pozbawienie go władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi. Wnioskodawczyni sama zeznała, iż po rozstaniu się z dziećmi ze strony ojca nie stała się żadna krzywda, a ponadto wszelkie zastrzeżenia, co do zachowania uczestnika postępowania, podnoszone przez wnioskodawczynię, dotyczą okresu sprzed wyroku w sprawie rozwodowej.

W ocenie Sądu Rejonowego, brak jest podstaw do uznania, że zachodzą przesłanki do pozbawienia R. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi M. i M. i dlatego wniosek I. W. nie zasługuje na uwzględnienie.

Według Sądu Rejonowego, zgromadzone w sprawie obiektywne dowody w postaci zeznań świadków i opinii biegłych nie wykazały, aby ojciec w sposób rażąco nieprawidłowy wywiązywał się z obowiązków rodzicielskich. Biegli stwierdzili wprawdzie, iż postawa rodzicielska uczestnika postępowania ma istotne nieprawidłowości, lecz nie stwierdzili zaistnienia przesłanek uzasadniających pozbawienie go władzy rodzicielskiej. W ich ocenie jego niewłaściwa postawa związana jest z brakiem uświadomienia sobie występującego u niego problemu alkoholowego. Natomiast z zeznań osób przesłuchanych w sprawie wynika, iż nigdy nie byli oni świadkami negatywnego zachowania uczestnika postępowania wobec dzieci. Nadto biegli podnieśli, iż wnioskodawczyni manipuluje informacjami, chce stworzyć negatywny wizerunek ojca w oczach dzieci, a wnioskodawczyni nie dostrzega przy tym żadnych pozytywnych aspektów zachowania uczestnika postępowania względem dzieci.

Sąd Rejonowy podniósł, że małoletnie są czynnie wciągane w konflikt rodziców, a pisma małoletnich złożone w sprawie karnej wskazują, iż matka relacjonuje im wszystkie zdarzenia i przedstawia siebie w korzystnym świetle, deprecjonując przy tym ojca. Ponadto wnioskodawczyni chodzi po dawnych sąsiadach i przekonuje ich, aby zeznawali w toczących się sprawach karnych na jej korzyść, okazując do zapoznania sporządzone przez siebie notatki.

Sąd Rejonowy zwrócił również uwagę, że twierdzenia matki o pozbawieniu uczestnika władzy rodzicielskiej nad córkami, ze względu na problem w przyszłości z uzyskaniem zgody na wydanie paszportu dla małoletnich, są gołosłowne, gdyż taka sytuacja może spowodować, że zgodę wyda Sąd w braku porozumienia rodziców jeśli znajdą uzasadnione powody.

Nadto, według Sądu Rejonowego, nie może być jedynym argumentem do pozbawienia ojca władzy rodzicielskiej fakt, iż w przyszłości będzie domagał się on zwrotu kosztów jakie poczynił na utrzymanie małoletnich i występował z żądaniem alimentów na swoją rzecz.

Sąd Rejonowy stwierdził, że wnioskodawczyni żyje jeszcze przeszłością, nie rozliczyła się z uczestnikiem, trwają różne postępowania, a zarzuty jakie podnosiła, dotyczące negatywnego zachowania uczestnika wobec małoletnich, były jej już znane w toku sprawy rozwodowej, gdzie nie dochodziła do pozbawienia ojca tej władzy. Uczestnik jak pisał, aby nie nasilać konfliktu jaki jest między byłymi małżonkami. nie egzekwuje przyznanych kontaktów. Dzwoni do dzieci, ale one nie odbierają od niego telefonów, umawia się na spotkania, aby dać prezent M., ale ona nie stawia się na spotkanie twierdząc, że ojciec wiele razy ją zawiódł.

Zdaniem Sądu Rejonowego, wnioskodawczyni nie wskazała okoliczności, które wskazywałyby na nadużywanie władzy rodzicielskiej przez uczestnika postępowania,

lub by w sposób rażąco zaniedbywał swoje obowiązki względem dzieci, czego również nie stwierdzili biegli, a więc w sprawie niniejszej nie zaistniała żadna trwała przeszkoda do wykonywania władzy rodzicielskiej przez uczestnika postępowania.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., nie obciążając wnioskodawczyni kosztami postępowania, z uwagi na samotne wychowywanie małoletnich córek.

Od orzeczenia Sądu Rejonowego apelację złożyła wnioskodawczyni I. W., zarzucając rozstrzygnięciu:

1/ naruszenie art. 106 kro w zw. z art. 111 § 1 kro poprzez ich niezastosowanie w sytuacji gdy dobro małoletnich córek uczestników wymaga aby R. P. pozbawiony został władzy rodzicielskiej nad nimi z uwagi na fakt rażąco zaniedbywania obowiązków rodzicielskich;

2/ naruszenie art. 278 § 1 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno – Konsultacyjnego na okoliczność nie wymagającą wiadomości specjalnych biegłego, tj. celem udzielenia odpowiedzi na pytanie „czy należy pozbawić władzy rodzicielskiej uczestnika postępowania nad małoletnimi, czy też w inny sposób wkroczyć w sprawowanie władzy rodzicielskiej uczestnika nad małoletnimi córkami;

3/ naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno – Konsultacyjnego na okoliczności, które nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, tj. prawidłowości postaw wychowawczych wnioskodawczyni I. W.,

4/ naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przeprowadzenie dowolnej, w szczególności wybiórczej oceny dowodów, przejawiającej się w:

- przyjęciu, że biegli z RODK w S. nie stwierdzili zaistnienia przesłanek uzasadniających pozbawienie uczestnika władzy rodzicielskiej, tymczasem tego typu wnioski nie zostały przez biegłych sformułowane,

- pominięciu przy orzekaniu wniosków zawartych w opinii RODK w S., t. j. że relacje między małoletnimi, a ich ojcem są zaburzone, uczestnik mało krytycznie odnosi się do swego rodzicielstwa, niedostatecznie angażuje się w aktywność rodzicielską, a jego cechy podmiotowego funkcjonowania uniemożliwiły nawiązanie i utrzymanie prawidłowej relacji z dziećmi,

- niezasadnym uznaniu za niewiarygodne zeznań wnioskodawczyni, dotyczących niewłaściwej postawy wychowawczej uczestnika oraz jej negatywnego wpływu na sytuację małoletnich córek, mimo iż mają one oparcie w treści opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno – Konsultacyjnego w S.,

5/ naruszenie art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z dokumentów zawartych w aktach sprawy I Ns 288/11 SR w O.,

6/ naruszenie art. 576 § 2 k.p.c. poprzez niewysłuchanie małoletnich.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i pozbawienie R. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnimi M. P. (2) oraz M. P. (1), ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wieluniu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację, uczestnik postępowania wniósł o oddanie apelacji w całości, jako bezzasadnej, umorzenie postępowania w części, co do małoletniej M. P. (2), która dnia (...)skończy lat 18 i jako osoba dorosła nie będzie pod władzą rodzicielską, co powoduje, iż postępowania w stosunku od niej będzie bezprzedmiotowe, oraz zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że w dacie orzekania przez sąd drugiej instancji w przedmiocie władzy rodzicielskiej nad M. P. (2) stała się ona osobą pełnoletnią (ur. (...)), a więc nie ona podlega władzy rodzicielskiej, stosownie do art. 92 kro i dlatego w tym zakresie Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji.

Natomiast apelacja wnioskodawczyni I. W., w pozostałej części jest bezzasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Przede wszystkim trzeba podnieść, że środek zaskarżenia wniesiony przez skarżącą sprowadza się wyłącznie do polemizowania z prawidłowymi ustaleniami Sądu pierwszej instancji i prezentowania odmiennej oceny materiału dowodowego zgromadzonego

w sprawie. To, że dokonane przez Sąd ustalenia doprowadziły do wniosków odmiennych

niż proponowane przez skarżącą, nie jest przesłanką wystarczającą do skutecznego wzruszenia orzeczenia. W ocenie Sądu Odwoławczego w sprawie zostały wyjaśnione wszelkie istotne okoliczności, które miały znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy,

a Sąd Rejonowy dokonał właściwych ustaleń i wysnuł z nich słuszne wnioski i dlatego na etapie postępowania odwoławczego nie ma potrzeby ich ponownego przytaczania

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy trzeba stwierdzić, że Sąd Rejonowy dokonał trafnej jego oceny w kontekście art. 106 kro i art.111 kro, wyjaśnił

i prawidłowo ustalił, iż brak jest w sprawie niniejszej przesłanek do zastosowania tych przepisów, stwierdzając że nie wykazano aby uczestnik postępowania – R. P. – ojciec małoletniej, w sposób nieprawidłowy wywiązywał się z obowiązków rodzicielskich wobec niej, jak również nie stwierdzono negatywnej postawy ojca wobec dziecka, a ponadto nie występuje także trwała przeszkoda po stronie uczestnika

do wykonywania władzy rodzicielskiej.

Odnosząc się do kwestii naruszenia art. 278 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. t.j. potrzeby dopuszczenia w sprawie niniejszej dowodu z opinii Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno – Konsultacyjnego w S., trzeba podnieść, że zasięgnięcie opinii rodzinnego ośrodka diagnostyczno – konsultacyjnego lub innej odpowiedniej placówki specjalistycznej jest w sprawie o pozbawienie władzy rodzicielskiej prawidłowym działaniem sądu,

a zaniechanie podjęcia takiej czynności mogłoby stanowić podstawę do skonstruowania zarzutu zaniechania wszechstronnej oceny dowodów, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. (patrz uzasadnienie postanowienia SN z dnia 01 października 1998, I CKN 834/98, LEX nr 35068).

Ponadto skarżąca, na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji, miała możliwość zgłaszania zastrzeżeń co do opinii RODK w S., jednak jak wynika z akt sprawy, nie skorzystała z tego prawa, dlatego też na etapie postępowania odwoławczego zastrzeżenia te należy uznać za spóźnione (art. 162 k.p.c.)

Nie można zgodzić się z twierdzeniem apelującej, że Sąd Rejonowy oddalając wniosek o dopuszczenie dowodu z akt sprawy I Ns 288/11 Sądu Rejonowego w Oleśnie dopuścił się naruszenia przepisu art. 227 k.p.c. Wbrew temu stanowisku Sąd Rejonowy dysponował przedłożonymi przez skarżącą do sprawy karnej pismami dzieci, które zostały ocenione negatywnie, jako napisane pod jej dyktando, dlatego też tego rodzaju materiał dowodowy nie miał znaczenia w niniejszym postępowaniu i nie mógł mieć istotnego wpływu na jego wynik.

Za błędne należy również uznać stanowisko skarżącej, iż Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 576 § 2 k.p.c. niewysłuchując małoletniego. Zgodnie z tym przepisem,

w postępowaniu nieprocesowym Sąd ma obowiązek wysłuchania małoletniego w sprawach dotyczących jego osoby i majątku, jednak obowiązek ten uzależniony jest jednak od rozwoju umysłowego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości małoletniego. Wysłuchanie małoletniego dziecka zostało zrealizowane poprzez badanie biegłych w ramach dowodu z opinii RODK.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 §1 k.p.c. uznając, że każdy z uczestników ponosi je we własnym zakresie.